

Yanık Tedavisinde Sosyal Rehabilitasyonun Hikayesi: Kobay Kulübü

History of Social Rehabilitation in Burn Treatment: Guinea Pig Club

Buğra İpek¹, Emre İnöz¹, Ali Teoman Telloğlu²

¹Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Kliniği, Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Anabilim Dalı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

159

İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemde yanık hastalarının tedavisinde psikolojik destek ve rehabilitasyon ihmal ediliyordu, ancak bu durum II. Dünya Savaşında yaralanan İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri pilotları ve uçak mürettebatı tedavisi için kurulan Kraliçe Victoria Hastanesinde yanık ünitesi şefi Sir Archibald McIndoe'nun çalışmaları ve onun girişimleriyle kurulan "Kobay Kulübü" ile değişmek üzereydi.

İkinci Dünya savaşının başlarında yüksek oranda yanığı olan hastaların çoğu ya kaybediliyor ya da hayatları boyunca taşıyacakları büyük sekellerle iyileşiyorlardı. 1920 ve 1930'lu yıllarda yanık tedavisinin prensibi koagulyasyondu. Yanıklardan yüksek oranda sıvı kaybı olduğu için bunu önlemek için yanık yüzeyini koagüle edecek maddeler, özellikle tannik asit kullanılıyordu. Bu tedavi sıvı kaybını azaltıyordu ancak aynı zamanda yara iyileşmesini bozuyor ve yanığı derinleştiriyordu. Aynı zamanda koagulumun oluşturduğu katman yanık bölgelerinde immobilizasyona dolayısı ile parmaklarda ve göz kapaklarında kontraksiyona neden oluyordu. Göz kapağı tutulumu sonucu korneal hasar hatta körlüğe kadar giden sekeller görülüyordu. Tannik asit ile tedavi gören hastalarda aynı zamanda yüksek oranda sekonder enfeksiyon ve septisemiye rastlanıyordu. Tannik asit ile tedavi greft ile rekonstrüksiyonu neredeyse imkansız kılıyordu. Yanığa yaklaşımın temelden değişmesi gerekiyordu ve bunu McIndoe yapacaktı.

Beklenen yenilik McIndoe'nun bir gözlemi sayesinde geldi. Kliniğine ağır yanıkla başvuran pilotlara baktığı zaman, uçağı atlantik okyanusuna düşen pilotların, karaya düşen pilotlara kıyasla daha iyi sonuçları olduğunu gördü. Deniz suyu ile teması olan hastaların yaraları daha temiz, daha az ağrılı ve greftleme operasyonu daha kolay oluyordu. Bu gözlem üzerine geliştirdiği salin banyosu ile yanıkların mekanik temizliği ve sulfonamid tozu ile yanıkların pansumanı yapıyordu. Eskar dokusunun debridmanı sonrası deri grefti ile rekonstrüksiyon standart tedavi haline geldi ve tannik asit kullanımı bırakıldı.¹ Bu sayede ağır yanıklı hastaların morbidite ve mortalitelerinde anlamlı bir düşüş gözlemlendi. Ancak McIndoe'nun işi burada bitmemişti. Yanık hastalarının rekonstrüksiyonu için göz kapağı greftlemesi, pediküllü tüp flepler gibi daha bir çok yöntem tanımlayacaktı.

McIndoe'nun hastaları ağır dereceli yanığı olan ve vücudunun, ellerinin, yüzlerinin büyük kısmı etkilenen hastalardı. Çoğu onlarca ameliyat geçirecek ve yıllarca hastanede kalacaktı. O yıllarda standart askeri hastane yaklaşımı ciddi disiplin ve doktor hasta arasında mesafeli ilişkiyi içeriyordu. Hastaların taburculuk sonrası hayatlarına dönmeleri ve topluma geri kazandırılmaları önemsenmiyordu. Ancak yüzlerce hastası olan, günde 30 hasta opere eden McIndoe hastalarının deformitelerinin yarattığı psikolojik etkiyi ve depresyonu fark etti ve bu hastaların sosyal rehabilitasyonu için çalışmaya başladı.

McIndoe'nun servisi olan üçüncü serviste alışılmış hastane disiplini yoktu. Hastalar standart mavi hasta kıyafetleri yerine isterlerse kendi kıyafetlerini veya askeri üniformalarını giymekte serbestlerdi. Hastalar hastane yakınındaki kasabaya gitmekte, lokal barlarda içki içmekte serbestti; hatta serviste bile içki içmek serbestti.² Hastalar normal hayatlarına dönmeleri, diğer insanlarla konuşması için cesaretlendiriliyordu. Doğu Grinstead kasabası sakinleri de yıllar boyunca gelen bu hastalara alışmıştı, kasaba halkı omuzlarından burunlarına pedikülleri uzanan, yüzlerinde geçirdikleri operasyonların izlerini taşıyan bu hastaları normal hayatlarının bir parçası yapmıştı. Hatta kasabaya "dik

Cite this article as: İpek B, İnöz E, Telloğlu AT. History of Social Rehabilitation in Burn Treatment; Guinea Pig Club. Turk J Plast Surg 2017; 25(3): 159-161.

Sorumlu Yazar / Correspondence Author: Dr. Buğra İpek E-posta / E-mail: bugraipek05@hotmail.com

Content of this journal is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License**.

Received / Geliş Tarihi: 03.02.2017
Accepted / Kabul Tarihi: 27.03.2017

Şekil 1. Kobay Kulübü toplantısı
Kulübün toplantısı sırasında Sir Archibald McIndoe hastaları ile beraber piyano çalarken.¹

Şekil 2. Kobay Kulübü'nün 2007 yılında yapılan son buluşması
Kulüp üyelerinin 2007 yılındaki son toplantıları.⁸

bakmayan kasaba" lakabı takıldı. McIndoe hastalarının sosyalleşmesi için her tür fırsatı yaratıyordu. Danslar düzenliyor, hastaları ile birlikte akşam yemekleri ve bar partileri düzenliyordu (Şekil 1). Hatta tedavisi biten hastalarına iş bulmaları için yardım ediyor, gerekirse maddi destekte bulunuyordu.

Hastalar tarafından 1941 yılı haziran ayında bir dayanışma kulübü kurma fikri ortaya çıktı. McIndoe da bu fikre büyük destek verdi. Kulübün ilk üyeleri hava kuvvetlerinin hastaları ve onları tedavi eden cerrahlar ve anesteziistlerdi. Kulübün ilk ismi McIndoe'nun Maksillofasyal kliniğine ithafen "Maxillonians Club" idi. Ancak bu isim bir buluşma sırasında hastalardan birinin mizahi bir şekilde "biz plastik cerrahların gine domuzlarından başka bir şey değiliz" demesi üzerine "Kobay Kulübü" olarak değiştirildi. McIndoe, hastalar arasında samimiyet ve sıcakkanlılığı nedeni ile "Patron", "Maestro", "Şef Gine Domuzu" lakapları ile tanınıyordu.³ (Tablo I)

Kulüp, İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra her yıl Doğu Grinstead'de toplanmaya ve dünyanın dört bir yanından gelen üyeler yıllar boyunca birbirlerine destek olmaya devam etti. 60 yıl boyunca yapılan yıllık toplantıların sonuncusu 2007 yılında yapıldı (Şekil 2). 2007 yılında hayatta kalan 97 üyenin alt-

Tablo I. Kobay Kulübü marşı

We are McIndoe's army,
We are his Guinea Pigs.
With dermatomes and pedicles,
Glass eyes, false teeth and wigs.
And when we get our discharge
We'll shout with all our might:
"Per ardua ad astra"
We'd rather drink than fight.
John Hunter runs the gas works,
Ross Tilley wields the knife.
And if they are not careful
They'll have your flaming life.
So, Guinea Pigs, stand ready
For all your surgeon's calls: And if their hands aren't steady
They'll whip off both your ears. We've had some mad Australians,
Some French, some Czechs, some Poles.
We've even had some Yankees,
God bless their precious souls.
While as for the Canadians –
Ah! That's a different thing.
They couldn't stand our accent
And built a separate Wing.
We are McIndoe's army,
(As first verse)

mış toplantıya katılabildi. Üyelerin yaşları 82 ile 102 arasında değişiyordu. Çoğu üyenin sağlık durumu ve yaşı göz önüne alınca seyahatin verdiği zorluk göz önüne alınarak kulübün son toplantısı olması kararı verildi. Ekim 2016'da hayatta kalan 17 üye olduğu düşünülüyor.⁴

McIndoe ve Kobay Kulübü hikayesi bize hastaların tedavisinin asıl amacının hastalarının hayatlarına dönmeleri olduğu ve bunun için psikolojik destek ve sosyal dayanışmanın önemini gösteriyor. Erişkin yanık hastalarının yaklaşık %30'unda kalıcı, orta veya yüksek şiddette psikolojik ve sosyal zorluklar yaşadıkları tahmin ediliyor.^{5,6}

Günümüzde sosyal desteğin tedavinin hemde hastanın resüstasyon safhasında önemli olduğu, hatta ağır yanık hastalarında hayatta kalımı bile etkileyebileceğini biliyoruz.⁷ McIndoe hastaların tedavisinde sosyal desteğin önemini anlamıştı ve her hastası için yeterli desteği yaratmak için çalıştı. McIndoe "Başarının sırrı hastaları bir arada tutmakta" sözü ile gine domuzu grubunun önemini ve hastaların dayanışmasının iyileşme için önemini belirtmiştir. Bizlerde hastalarımıza yaklaşırken, tedavilerinde sosyal desteğin önemini unutmamalı, yaşanan bu olayların bize aktardığı dersleri hatırlamalıyız.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - B.İ., E.İ., A.T.T.; Tasarım - B.İ., E.İ.; Denetleme - E.İ., A.T.T.; Kaynaklar - B.İ., E.İ.; Malzemeler - B.İ., E.İ.; Veri Toplanması ve/veya işleme - B.İ., E.İ.; Analiz ve/veya Yorum - B.İ., E.İ., A.T.T.; Literatür taraması - B.İ., E.İ.; Yazıyı Yazan - B.İ., E.İ.; Eleştirel İnceleme - B.İ., E.İ.

Çıkar Çatışması: Yazarların çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author contributions: Concept - B.İ., E.İ., A.T.T.; Design - B.İ., E.İ.; Supervision - E.İ., A.T.T.; Resource - B.İ., E.İ.; Materials - B.İ., E.İ.; Data Collection and/or Processing - B.İ., E.İ.; Analysis and/or Interpretation - B.İ., E.İ., A.T.T.; Literature Search - B.İ., E.İ.; Writing Manuscript - B.İ., E.İ.; Critical Reviews - B.İ., E.İ.

Conflict of Interest: No conflicts of interest were declared by the authors.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

1. Geomelas M, Ghods M, Ring A, Ottomann C. "The Maestro": A pioneering plastic surgeon-Sir Archibald McIndoe and his innovating work on patients with burn injury During World War II. *J Burn Care Res* 2011; 32(3): 363-8. [CrossRef]
2. The Guinea Pig Club' BBC documentary 2004.
3. Kennedy E, Against All Odds: The Guinea Pig Story: Flying Machines and Their Heroes Volume 2
4. Duke unveils tribute to war-wounded Guinea Pigs. BBC News. 2016-11-02. Retrieved 2016-11-03. (cited 24.03.2017) Available from <http://www.bbc.com/news/uk-england-37839965>
5. Faber A, Klasen H, Sauer E, Vuister F. Psychological and social problems in burn patients after discharge: a follow-up study. *Scand J Plast Reconstr Surg* 1987; 21: 307-9. [CrossRef]
6. Patterson C, Everett J, Bombardier C, Questad K, Lee V, Marvin J. Psychological effects of severe burn injuries. *Psychol Bull* 1993; 113(2): 362-78. [CrossRef]
7. Muangman P, Sullivan SR, Wiechman S, Bauer G, Honary S, Heimbach DM, et al. Social support correlates with survival in patients with massive burn injury. *J Burn Care Rehabil* 2005; 26(4): 352-6. [CrossRef]
8. The world's most exclusive club - which no-one wanted to join (document on the Internet). Eastgrinsteadonline, 2014 June (cited 24.03.2017): Available from: <http://www.eastgrinsteadonline.com/2014/06/10/worlds-exclusive-club-one-wanted-join/>
9. Sir Archibald McIndoe (document on the Internet). New Zealand History, (Ministry for Culture and Heritage), 2013 July (cited 24.03.2017) Available from <https://nzhistory.govt.nz/media/photo/archibald-mcindoe>